

Usmernenie k aplikácii ustanovení § 126 stavebného zákona, ktorými sú chránené osobitné záujmy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

V súvislosti s ustanovením § 53 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, upravujúcim požiadavky na technologické vybavenie stavieb, dovoľujeme si Vás informovať o činnostiach, ktoré Technická inšpekcia, a. s. ako nástupca Technickej inšpekcie, štátnej príspevkovej organizácie vykonáva podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon BOZP“).

Podľa ustanovenia § 14 ods.1 písm.) zákona BOZP Technická inšpekcia, a. s. posudzuje, či technické zariadenia, materiál, projektová dokumentácia stavieb s technickým zariadením a jej zmeny, dokumentácia technických zariadení a technológií spĺňajú požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci o čom vydá odborné stanovisko.

Súčasne zákon BOZP ukladá v § 18 ods. 5 stavebníkovi povinnosť na účely stavebného konania predložiť oprávnenej právnickej osobe na posúdenie projektovú dokumentáciu stavby podľa § 14 ods.1 písm.), ktorá je vyhotovená v súlade s § 4, ak je určená na plnenie úloh zamestnávateľa a fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom.

Uvedená povinnosť sa vzťahuje aj na spoločné časti domu a spoločné zariadenia domu v bytovom dome a na nebytové priestory s výnimkou bytov a rodinných domov v osobnom vlastníctve.

Táto činnosť Technickej inšpekcie, a. s. je úzko naviazaná na povinnosti projektantov, konštruktérov a tvorcov pracovných postupov, ktorí v zmysle opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v predvýrobe podľa § 4 zákona BOZP musia vyhotoviť projekty, návrhy strojov alebo iných technických zariadení a pracovné postupy, ktoré sú určené na použitie v práci tak, aby vyhovovali požiadavkám na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V zmysle týchto povinností súčasťou projektov, návrhov strojov alebo iných technických zariadení a pracovných postupov musí byť vyhodnotenie neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození, ktoré vyplývajú z navrhovaných riešení v určených prevádzkových a užívateľských podmienkach, posúdenie rizika pri ich používaní a návrh ochranných opatrení proti týmto nebezpečenstvám a ohrozeniam.

Ďalej súčasťou projektov, návrhov strojov alebo iných technických zariadení a pracovných postupov musia byť informácie o ich bezpečnom umiestnení, inštalácii, používaní, kontrole, údržbe a oprave.

Usmernenie v nasledujúcom texte informuje o tom, kedy je potrebné z hľadiska ochrany osobitných záujmov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátať

bezpečnosti technických zariadení predložiť Technickej inšpekcii, a. s. ako oprávnenej právnickej osobe projektovú dokumentáciu stavby na posúdenie. Cieľom posúdenia projektovej dokumentácie stavby je chrániť bezpečnosť a zdravie osôb, zamestnancov a materiálnych hodnôt s ohľadom na zvýšené riziká vyplývajúce z používania pracovných prostriedkov (strojov, technických zariadení) a technológií vo všetkých odvetviach výrobnéj a nevýrobnej sféry už v etape prípravy stavby v rámci všeobecných zásad prevencie v zmysle § 5 zákona BOZP ako na nových stavbách s technologickým vybavením (§ 53 stavebného zákona), tak aj pri ich zmene v užívaní stavby.

Po posúdení projektovej dokumentácie stavby Technická inšpekcia, a.s. vydá odborné stanovisko a tento doklad prikladá stavebník stavebnému úradu k žiadosti o vydanie stavebného povolenia.

Odborné stanovisko okrem prípadných zistených nedostatkov obsahuje aj upozornenie na plnenie požiadaviek predpisov, ktoré počas výstavby a pri užívaní stavieb a ich súčastí, pracovných priestorov, pracovných prostriedkov a technických zariadení môžu ovplyvniť stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Ide najmä o tieto upozornenia :

1. Technologické vybavenie stavieb musí podľa § 53 stavebného zákona spĺňať požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technických zariadení. Technologické vybavenie stavieb, v ktorých sa vykonávajú pracovné činnosti býva často krátko aj pracovným prostriedkom v zmysle § 2 nariadenia vlády č. 392//2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov (pozri časť A. tohoto usmernenia). Pracovné prostriedky tvoriace technologické vybavenie stavieb sú často klasifikované ako :
 - a) vyhradené technické zariadenie podľa vyhlášky č. 718/2002 Z. z. na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technických zariadení alebo,
 - b) určené výrobky podľa zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky v znení neskorších predpisov.
2. Ak je technologické vybavenie stavieb vyhradeným technickým zariadením tlakovým, zdvíhacím, elektrickým a plynovým podľa § 14 zákona BOZP Technická inšpekcia, a. s. vykonáva prehliadky, riadi a vyhodnocuje ich skúšky. To znamená, že podľa § 11 vyhlášky č. 718/2002 Z. z. po ukončení výroby, montáže a rekonštrukcie sa tieto podrobia pred uvedením do prevádzky overeniu, či zodpovedajú osvedčenej konštrukčnej dokumentácii. Tento úkon sa nazýva prvá úradná skúška a v prípade úspešnej skúšky sa vydá osvedčenie o prvej úradnej skúške.
3. Ak je technologické vybavenie stavby určeným výrobkom podľa § 9 zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody, podľa § 12 tohoto zákona posudzuje zhodu takéhoto zariadenia notifikovaná (autorizovaná) osoba. V takomto prípade Technická inšpekcia, a. s. ako notifikovaná osoba NB číslo 1354 v rozsahu svojej notifikácie, ktorá zahŕňa strojové zariadenia, výtahy, kotly, tlakové nádoby, plynové spotrebiče, elektrické zariadenia, vydá inšpekčnú správu alebo certifikát o zhode.
4. Pracovné prostriedky (stroje, skupiny strojov - technologické linky, vyhradené technické zariadenia), stavby a ich súčasti je možné zamestnávateľom používať

a prevádzkovať podľa § 13 ods. 3 a 4 zákona č. 124/2006 Z. z. len ak zodpovedajú predpisom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

5. Pracovné prostriedky (stroje, skupiny strojov - technologické linky, vyhradené technické zariadenia), ktorých bezpečnosť závisí od podmienok ich inštalácie (montáže) na mieste používania je potrebné po ich nainštalovaní na mieste a pred ich uvedením do prevádzky (pred ich prvým použitím) skontrolovať podľa § 5 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 392/2006 Z. z. o čom sa vydá odborné stanovisko podľa § 14 ods.1 písm. b) a d) zákona č. 124/2006 Z. z.

Poznamenávame, že Technická inšpekcia, a. s. podľa § 14 ods. 2 zákona BOZP neposudzuje projektovú dokumentáciu stavieb vybavených technickými zariadeniami podliehajúcich dozoru orgánov podľa týchto predpisov :

- Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 580/2003 Z. z.
- Zákon č. 435/2000 Z. z. o námornej plavbe.

V záujme udržania doterajšej dobrej spolupráce so stavebníkmi považujeme za potrebné, aby o týchto skutočnostiach boli informovaní okrem stavebných úradov aj zamestnávateľia a fyzické osoby, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľia z ktorých podnetu sa uskutočňuje stavba a predišlo sa tak nedorozumeniam, ktoré vznikajú v stavebnom alebo kolaudačnom konaní s ohľadom na zmeny a zložitosť väzieb medzi právnymi predpismi.

Pretože nie všetky technologické zariadenia predstavujú reálne ohrozenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, v časti „A“ uvádzame Zoznam technologického vybavenia stavieb, v prípade ktorých skutočné ohrozenie vyžaduje posúdenie dokumentácie Technickou inšpekciou, a. s. a v prílohe č. 1 uvádzame údaje o organizácii, pôsobnosť pracovísk, adresy a kontaktné osoby, ktoré posudzujú projektovú dokumentáciu stavieb.

A. Zoznam technologického vybavenia stavieb pracovnými prostriedkami

Technická inšpekcia, a. s. podľa zákona č. 124/2006 Z. z. posudzuje, či technické zariadenia, materiál, projektová dokumentácia stavieb s technickým zariadením a jej zmeny, dokumentácia technických zariadení a technológií spĺňajú požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci o čom vydávajú odborné stanoviská.

V súlade s § 2 uvedeného zákona s cieľom chrániť bezpečnosť a zdravie zamestnávateľov a zamestnancov vo všetkých odvetviach výrobnéj a nevýrobnéj sféry vzhľadom na riziká, ktoré v zmysle § 4 zákona môžu vyplývať z používania pracovných prostriedkov a technológií, Technická inšpekcia, a. s. posudzuje projektovú dokumentáciu stavieb, ak ide o stavby s technickým zariadením zabudovaným do stavby. Príklady takýchto zariadení sú uvedené v nasledovnom texte.

- a) pracovné prostriedky - stroje**, ktoré sú zostavené zo súčastí alebo častí, z ktorých aspoň jedna je pohyblivá, z príslušných pohonných jednotiek, ovládacích a silových obvodov a ostatných častí navzájom spojených na presne určené použitie, najmä na spracovanie, úpravu, dopravu alebo balenie materiálu, to znamená, že ide o :

Stroje na drevo a podobné materiály

- brúsky
- čapovačky
- frézovačky
- hrúbkovače
- píly
- vřtačky
- zrovnávačky

Stroje na kovy

- brúsky
- hobľovačky
- lisy
- laserové stroje a zariadenia
- obrážačky
- píly
- stavebnicové stroje
- sústruhy
- vřtačky
- vyvřtávačky

Stroje na spracovanie kaučukových zmesí a plastov

- hnetacie stroje
- miešacie zariadenia
- sekacie stroje na kaučuky a regeneráty
- závitkové vytlačacie stroje

Stroje potravinárske

Stroje do práčovni a čistiarň

- pracie stroje
- skladače na rovnú bielizeň
- sušiče na bielizeň
- odstredivky na bielizeň
- žehliace lisy
- žehliče na rovnú bielizeň
- stroje na chemické čistenie

Stroje textilné

- okrúhle pletacie stroje
- osnovne prevřjacie stroje
- priemyselné šijacie stroje
- rozvolňovacie stroje na bavlnu

Stroje tvárniace

- automaty tvárniace
- buchary
- lisy
- nožnice
- rovnačky
- zakružovačky

Stroje zlievárenské

- kokilové
- lejacie stroje

Stroje na zdvíhanie bremien

Stroje na zdvíhanie alebo premiestňovanie osôb

- b) pracovné prostriedky - skupiny strojov**, ktorými sú funkčne spojené súbory strojov usporiadané a ovládané ako integrovaný celok na presne určené použitie, najmä na spracovanie, úpravu, dopravu alebo balenie materiálu (tzv. technologické linky),
- c) pracovné prostriedky - vyhradené technické zariadenia** tlakové, zdvíhacie, elektrické a plynové podľa prílohy č. 1 vyhlášky č. 718/2002 Z. z., najmä:
- elektrické zariadenia v prostrediach s nebezpečenstvom výbuchu,
 - elektrické zariadenia v objektoch určených na zhromažďovanie viac ako 250 osôb,
 - elektrické rozvody v miestnostiach na lekárske účely v zdravotníckych zariadeniach,
 - elektrické zariadenia v priestoroch z hľadiska úrazu elektrickým prúdom osobitne nebezpečných, napr. tam, kde nebezpečenstvo úrazu el. prúdom zvyšuje pôsobenie vody na elektrické zariadenie alebo tam, kde elektrické zariadenie pracuje v kovových tesných priestoroch ap.,
 - elektrické zariadenia v prostredí s trvalým vplyvom korozívnych látok alebo znečisťujúcich látok,
 - chladiace a mraziace zariadenia (chladiace okruhy) s množstvom plynu ako chladivá nad 3 kg,
 - kotly parné a kvapalinové s výkonom nad 50 kW (vrátane zariadení kotolní),
 - plynové spotrebiče s výkonom jednotlivého zariadenia alebo so súčtom výkonov jednotlivých zariadení tvoriacich funkčný celok nad 5 kW a všetky spotrebiče, pri ktorých sa vyžaduje napojenie na odtah spalín-okrem bytov a rodinných domov,
 - plynové rozvody, acetylénovody a všetky plynovody a prípojky vyhotovené z nekovových materiálov-okrem bytov a rodinných domov, pohyblivé schody a chodníky, potrubné vedenia (vodná para, horúca voda, vzduch), regulačné stanice plynu, regálové zakladače so stanovišťom obsluhy (riadené obsluhou), tlakové nádoby stabilné, výtahy, ktoré sú trvalou súčasťou budov a objektov, vleky lyžiarske a vodnolyžiarske, zariadenia technickej zábavnej činnosti, ktorými sa zdvíhajú osoby nad 1,5 m, zariadenia na výrobu elektrickej energie s menovitým výkonom väčším ako 3 MW, zariadenia na premenu elektrickej energie s výkonom nad 250 kVA vrátane, zariadenia na skladovanie plynu (plynojemy, zásobníky), zdvíhacie zariadenia javiskovej techniky, zdvíhacie zariadenia servisné na zdvíhanie vozidiel zdvíhacie rampy, plošiny, stojanové zdvíháky, ktorými sa zdvíhajú bremená, zvisle posuvné brány s motorovým pohonom, žeriavy a zdvíhadlá, vrátane trvalých dráh žeriavov
- d) technológie**, zariadenia, systémy (napr. automatické systémy na manipuláciu a skladovanie materiálu, výrobkov, zariadení).

Znamená to, že v uvedených prípadoch je z hľadiska opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technických zariadení pri výstavbe aj pri budúcej prevádzke nevyhnutné, aby plnenie bezpečnostných požiadaviek riešených

v projektovej dokumentácii stavby posúdiia oprávnená právnická osoba Technická inšpekcia, a. s.

Príloha č. 1

Identifikačné údaje, pôsobnosť pracovísk TI, a. s. v rámci celého územia SR a kontakty na pracoviská

**TECHNICKÁ INŠPEKCIA, a. s.
ÚSTREDIE**

**Trnavská cesta 56
821 01 Bratislava**

tel.: 02/49208 100

fax: 02/49208 160

e-mail: tisr@us.tisr.sk

ústredný inšpektor:

Ing. Rudolf Bilkovič tel.: 02/49208 106

Pracovisko Bratislava vykonáva činnosť pre : Bratislavský kraj

Adresa:

Technická inšpekcia, a. s.

pracovisko Bratislava

Holekova 3

811 04 Bratislava

tel.: 02/57267 032

fax: 02/57267 023

e-mail: tiba@ba.tisr.sk

kontaktní inšpektori:

Ing. Daniela Drábeková tel.: 02/57267 031

Ing. Zdena Bajnerová tel.: 02/57267 030

**Pracovisko Nitra vykonáva činnosť pre : Trnavský kraj, Trenčiansky kraj,
Nitriansky kraj**

Adresa:

Technická inšpekcia, a. s.

pracovisko Nitra

Mostná 66

P.O.BOX29B

949 01 Nitra

tel.: 037/7920 700

fax: 037/7920 750